

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

י"א.

עין משפט נר מצוה

כו א מיי פ"ג מהל
בכורים ה"ל א סמג
עשן קלו:
כה ב מיי ט"ג מהל ב:
סג ג מיי פ"ג מהל
מעשר שני ה"ל א
סמג עשן קלו:
ד (מיי) פ"ג מהל בכורים
הלכה י'
ה (מיי) ט"ג מהל ד:
ע ו מיי פ"א מהל
תרומות ה"ל א ופ"י
מה"ל בית הבכורה ה"ל טו:

יבול יעלה אדם מעשר (ז) בידו בזמן הזה. ויאלכלו בלא פדיון
קדושה (ח) (ירושלמי) לא בטלה לענין מעשרות:
ולימא מצוה בו. פירוש שכן טעונין קריאה למוצה קודם שיאלכל
בכורים ומעשר שני אוכלין אותו בלא שום (ק) קריאה ומה
שקורין למעשר בשנה שלשית היה
ואו לא היה נוהג כלל מעשר שני:
מה להצד השוה שבהן שבן יש בהן
צד מובה. ויש למפוך שכן
אסורים לזרים כדפרשן רבה לעיל(א)
והא דלמנר צברייתא צבורים רבים ויכחו
ל"ל דמייירי צבורים שהופשו צפני
חורצן הית דאס הופרוש אחר הית
אינן קדושין כלל וחולין הן דמתן פרק
שני (ט) בצבורים יש בתרומה ומעשר
מה שאין כן בצבורים שהתרומה
והמעשר אסורין ויש להם שיעור
וההגין צלל הפירות צפני הית
ושאל צפני הית וצבורים אינן אלא
בשצעה מיינן וצפני הית:

מוסף רש"י

שלושה דברים משוב
שלושה זקנים. ר'
ישמעאל ורע"ב וכן עזאי
דכר (תמורה כ"ג. ע"ש) דכר
החד מפי כל זקן וזקן
צאריט (ס"ג). ר' ישמעאל
זכור (ז"י). ו"ה א"ה אה"ה מהן
(שם). יבול יעלה אדם
מעשר שני. דקסבר
קדושת הארץ לא בטלה
וצריכה הפרשת מעשרות
מן המורה (א"י) במעשר
שהופרכ קודם שטלה
הארץ קאמר. וקאמר יבול
יעלה ויאלכל. ש"מ (ת'
צירושית בלא פדיון (שם)).
בכור ומעשר וצבורים. מקום
לדמי (דברים יג) והצתתם
שנה שלושית וכו'. וכו'
למנוחה יבול חלו בכורים
והמירין למנוחה (שם).
שכן טעון מתן דמים.
הארץ לזון בית המנוחה
בכורים (שם). טעונין מתן
דמים וצריכי בית כדכתיב
והיניחו לפני מנוחה (שם)
בכורים אינן נאלצין אלא
צפני הית דכתיב והנחמו
לפני ה' אלהיך (תמורה
ש"ט). שכן טעונין
הנחה. לפני המנוחה כדכתיב
והנחמו לפני ה' אלהיך
(שם). הלך עטו בית
הדחקין למנוחה לכן
והיניחו לפני ה' אלהיך
(שם). ויבנה ביתו ומעשר
הארץ יעלה ויאלכל (שם).
מעשר ארץ נאלץ ומעשר
הארץ יעלה ויאלכל (שם).
מעשר ארץ נאלץ ומעשר
הארץ יעלה ויאלכל (שם).
מעשר ארץ נאלץ ומעשר
הארץ יעלה ויאלכל (שם).
מעשר ארץ נאלץ ומעשר
הארץ יעלה ויאלכל (שם).
מעשר ארץ נאלץ ומעשר
הארץ יעלה ויאלכל (שם).
מעשר ארץ נאלץ ומעשר
הארץ יעלה ויאלכל (שם).

מאימתי חייבין עליהן. מיתה זו האוכלין: שלשה דברים. זו אחת מהן
וכולן שנויין בספרי ד (א): וכול יעלה אדם בו. קסבר קדושת הארץ לא
בטלה וצריך להפריש מעשרות וקאמר יכול יעלנו ויאלכלנו צירושלים
בלא פדיון: פ"ל בו. לפיכך טעון צית. ולקמיה פריך מאי שאל
צבור דפשיטא ליה וצממער מיבצי
ליה: מוזה מי ליכא. וכיון דמנוה
פסיקא ליה. ומינה צירשאל אפילו
עיכובא איכא למימנר: וניהדר דינא
וניסי צמה הזל. למה לי היקישא
נימא צבור ויכתי ומזר הדין הזל
השוה שבהן טעונין הצלת מקום
ואינן נוהגין אלא צפני הית: אז
מוצה. זה למתן דמים וזה להנחה:
ומאי קסבר. האי תנא דפשיטא ליה
צבור טפי ממעשר: אי קסבר קדושה
ראשונה. על צית קשה לשעתיה
וקדשה לעמיד לנא כי היכי דסבידנא
ליה בקדושת הארץ וקא מיבציא ליה
מי קרינא ציה השתא בלא חומיה
לפני ה' אלהיך או לא וקא פשיט
מעשר מצבור: אפי' צבור נמי.
יקרב ויאלכל דהא מאן דאית ליה
קדשה לעמיד בלא סבידנא ליה
מקריביס אע"פ שאין צית כדאמרין
במגילה נקראת (דף ט"ז. ה"ג וזי
קסבר לא קדשה אפילו צבור נמי
טיבצי. ואי קסבר קדושת הית
בטלה ומיבציא ליה צממער הויאל
ואינו צריך לצית אי מתאכיל
צירושלים לפני ה' קרינא ציה אי לא
אפי' צבור נמי כי האי גוונא טיבצי
ליה כגון צבור שנוקד קיום וחרצ
הית ועדיין צברו קיים מהו
שיאלכוהו: אמר רבינא לעולם קסבר
לא קדשה והכא דקא פשיט ליה
למעשר מצבור צבור שאינו צריך
צית דומיא דמעשר עסקינן והא
דפשיטא ליה דלא מתאכיל משום
דאיתקש צברו לדמו דכתיב(א) ואת דמס
מורוק על המנוחה וגו' וצברס יהיה
לך וגו' וילין מיניה בשעה שהיא ראויה
לזריקת דס אתה אוכל את הצבר ולא
משנהרס המנוחה: ופי דבר הלמד
צביקש. מן הדס: חוזר ומלמד. על
המעשר צביקש הא קיימא לן צובחים
באחיזה מקומין (דף מט): שאין למדין
צקדשים למד מן הלמד: חולין הוא.
וכחולין למדין למד מן הלמד:

הגהות הב"ח

(א) נברא מאימתי
חייבין כלי' אותו מ'
מנחת: (ב) שם דלכ"כ
צבורי הגר. י"ב עיין
במז' ר"פ הפסיה דף
פ"ה ד"ה למנוחי אדם
נכרי: (ג) רש"י ד"ה שלשה
והי בספרי. י"ב וצממער
תמורה דף כ"א: (ד) תוב'
ד"ה יבול יעלה אדם מעשר
שני בזמן: (ה) ר"ה
אפילו צבור כ"א: (ו) תוב'
קדושת צית: (ז) ד"ה
ואי וכו' מאן מיבצי
ליה לעיל: (ח) ב"מ
מיפוק ליה בלאו היקשא
דבל היבא דלכיל הו'
לבו וכו' קשה דקאמר
לעולם כלי' אותו ו'
מנחת: (ט) ב"מ ולא
הו' ממעטין ליה מתן
היקשא וכו' אין אוכלין
קדשי צבור ולכיל הו'
קליס: (י) ב"מ ובעת
צבור לאו משום קדושת
הית אלא:

מאימתי (א) מחייבין עליהן משיראו פני הבית
כמאן כי האי תנא דתניא רבי אליעזר
אומר בכורים מקצתן בחוץ ומקצתן בפנים
שבחוץ הרי הן כחולין לכל דבריהם
שבפנים הרי הן כהקדש לכל דבריהם
אמר רב ששת בכורים הנחה מעקבת בהן
קרייה אין מעקבת בהן כמאן כי האי
תנא (ב) דתניא רבי יוסי אומר שלשה
דברים משום שלשה זקנים רבי
ישמעאל אומר יכול יעלה אדם מעשר שני
בזמן הזה בירושלים ויאכלנו ודין הוא בכור
טעון הבאת מקום ומעשר שני טעון הבאת
מקום מה בכור אינו אלא בפני הבית אף
טעון מתן דמים ואימורין לגבי מוזה בכורים
ויכחו מה לכבורים שכן טעונים הנחה ה"ל
יואכלת (שם) לפני ה' אלהיך וגו' מקיש מעשר
לכבור מה בכור אינו אלא לפני הבית אף
מעשר אינו אלא לפני הבית ואם איתא
ליפרוך מה לבכורים שכן טעונין קרייה
והנחה א"ר אשי נהי דיעיכובא ליכא מצוה
מי ליכא ולימא מצוה וליפרוך אלא אמר רב
אשי כיון (ט) דאיכא בכורי הגר דבעי למימר
אשר נשבע (ה') לאבותינו ולא מצי אמר לא
פסיקא ליה וליהדר דינא ותיתי במה הצד
משום דאיכא למיפרך מה להצד השוה שבהן
שכן יש בהן צד מובה ומאי קסבר אי קסבר
קדושה ראשונה קדשה לשעתיה וקדושה
לעמיד לבא אפי' בכור נמי אי קסבר קדושה
ראשונה קדשה לשעתיה ולא קדשה לעמיד
לבא אפילו בכור נמי תבעי אמר רבינא
לעולם קסבר קדשה לשעתיה ולא קדשה
לעמיד לבא והכא בבכור שנוקד דמו
קודם חורבן הבית וחרב הבית ועדיין
בשרו קיים ומקשינן בשרו לדמו מה דמו
במזבח אף בשרו במזבח ומקיש מעשר
לבכור וכו' דבר הלמד בהקש חוזר
ומלמד בהקש (ט) מעשר דגן חולין הוא
הניחא

צפני הית וצבורים אינן אלא בכורים מיינן וצפני הית:

דאמרין למסקנא דלא קדשה אס כן מאי מיבצי (א) לעיל יכול יעלה פשיטא דלא יעלה צירושלים יותר משאר עיירות כיון דלא קדשה ומו
גבי צבור נמי למה לי היקשא דצברו לדמו מיפוק ליה (ב) דלאלו ההיקשא דהיכא דלכיל הו' לכו דקדושה הו' לכו דקדושה הו' לכו דקדושה הו'
קדשים בחוץ ועוד קשה דקאמר ולעולם דלא קדשה כו' ומקשינן צברו לדמו משמע דאי אמר קדשה מתאכיל צבור בלא צית ולא הו'
ממעטין (ג) מהן היקשא וקשה דהא מוכח פרק קדשי קדשים (צ) דמנוחה שנפגס אין אוכלין קדשים קלים ואמאי הא מוכח הכא היכי
דקדשה דנאלל אפילו ליכא מוזה ואמאי הכא דלא קדשה לכן צריך לומר דגריס לעיל ופי קסבר לא קדשה מעשר נמי והכי פירושא אפילו
מעשר נמי לא יתא מתאכיל צירושלים כלל בלא פדיון דלא הו' כלל לפני ה' אלהיך ואין לתמוה אי לא קדשה אס כן לא משכחת מעשר
דקדושת הארץ בטלה דודאי קדושת צית לא קדשה אלא קדושת הארץ קדשה לעמיד לנא לענין מעשרות ולא תליא הא צוה אלא הכא
מיירי שאין המנוחה כלל בניו וגריס לעולם קדושה ראשונה קדשה לעמיד לנא וטעונה דצבור לכו משום קדושת (ט) הארץ אלא משום דאיתקש
צברו לדמו דבעי ציהא המנוחה קיים בשעת אכילת צברו כל כמה דילפינן דצבור לא מתאכיל מעשר נמי לא מתאכיל
בלא פדיון ואם תאמר צברייתא דתמורה צבורים יוכיחו מנלן דצבורים לא מתאכילי כשאין מוזה אס והנחה אלא מוזה וחרצ דבעי
למילף מעשר מינייהו ויש לומר דודאי הא דאמרין צברייתא צבורים יוכיחו מיירי צבורים שלא הוצאו כלל צפני הית עד לאחר
חורבן ובדואי היה להשיב דאס כן לא שייך כלל לדמות מעשר לצבורים אלו שהיה צריכים הנחה וצריכים צית גם בצביל
הנחה ולא בצביל אכילה לחוד ומעשר לא צריך לצית אלא בצביל אכילה לצד אלא דלא חייש ליה לפי שאינו נשאר במסקנא ומה
שזוקק הש"ס להעמיד צבור שנוקד דמו לפני הית ואינו מעמידו כשהוצא אחר הית כמו צבורים משום דתנא מסיים קרא
דהקיש הכתוב ואין נכון להעמיד צבור שהוא אחרי הית שלא דמי כלל למעשר דהא מחוסר מתן דס ואימורין כדפ"ל ולא שייך
להקיש מעשר לצבור אלא דוקא כשאין הצבור צריך לצית אלא דוקא בצביל אכילה ולא בשום אחר (ט) והשתא הויה דומיא דמעשר דודאי
במשא ומתן יכול להיות דומה מעשר לצבורים שהוצאו אחר הית אף על גב דלא נשאר במסקנא וצבור נמי שבתלמה הצרייתא יכול
היה להיות צבור שאחר הית אלא שאז לא היה טועה דהא לא שייך כלל לדמות לו מעשר והיינו דמותר שכן אין טעון מתן דמים:

הניחא